

Het **codewoord** is actie

DE NOVA 80 JAAR

De NOVA - Nederlandse Organisatie Van Audiovisuele Amateurs - bestaat 80 jaar. Een periode waarin het maken en ook het verspreiden van films ingrijpend veranderde. Op die veranderingen moet de NOVA inspelen, vindt voorzitter Kees Tervoort. 'Wij willen dé plek zijn waar je als amateurfilmer terecht kunt. Het codewoord is actie'.

De NOVA jubileert dit jaar en het is dubbel feest, want zojuist heeft Tervoort te horen gekregen dat de tweejaarlijkse Hogenbijl Prijs voor film naar NOVA gaat. Dat doet hem een buitengewoon groot plezier. 'Die prijs krijgen we niet alleen voor wat we de afgelopen decennia hebben gedaan, maar ook omdat we vooruitkijken. Ik bedoel hiermee de Jeugdwerkplaatsen die hier en daar al bestaan, en die we verder willen ontwikkelen. Het geld van de Hogenbijlprijs - € 15.000 - komt ons daarbij heel goed van pas'.

De NOVA telt 2300 leden in 108 clubs die - verspreid over negen regio's - gezamenlijk meer dan duizend films per jaar produceren. Een aantal films vindt ieder jaar via regionale festivals zijn weg naar het 'NOVA Film Festival' of worden rechtstreeks ingeschreven voor het 'NOVA Eén minuut Filmfestival'. 'De kwaliteit van wat daar vertoond wordt is zondermeer goed te noemen', aldus Tervoort. 'Er is in de filmclubs veel creativiteit en deskundigheid, maar de filmclubcultuur is wel tamelijk naar binnen gericht. Daardoor wordt er te weinig aan vernieuwing gedaan'. Neem daarbij het gestaag teruglopende ledental als gevolg van de vergrijzing en het is duidelijk voor welke de uitdaging Tervoort en de zijnen zich gesteld zien.

Nieuw: jeugdfilmwerkplaatsen

Die vernieuwing zal vooral moeten komen van jonge filmers. De NOVA heeft daarom formats bedacht die hen aanspreken, zoals de Jeugdfilmwerkplaatsen in Assen en Borgercompagnie, een recent initiatief van NOVA Noord. Tervoort is daar zeer enthousiast over. 'Jongeren filmen nu vooral met hun mobieltje, maar we gunnen hen een echte camera, met hoogwaardige geluidsapparatuur en een goed montagesysteem.

Dat is voor hen vaak onbetaalbaar. In de twee Jeugdfilmwerkplaatsen is dat allemaal te vinden, en er is ook begeleiding. Lid worden kost ongeveer € 25,- per jaar, daarmee ben je ook lid van de NOVA'. Deze formule doet het goed: op het NOVA Film Festival van vorig jaar eindigden twee jeugdfilms van de Filmwerkplaats Borgercompagnie als eerste en tweede. Een teken dat de NOVA-jury een wat experimentelere manier van filmen dan gemiddeld wel kan waarderen, aldus Tervoort. Bovendien werden beide films geselecteerd voor het Nederlands programma voor UNICA, het wereldfestival voor amateurfilmers dat eind augustus in Bulgarije plaatsvond. 'Dat zijn zeg maar de wereldkampioenschappen. Een mooi resultaat, dat andere jonge filmers aantrekt'. Het liefst ziet hij een Jeugdfilmwerkplaats in iedere provincie. De NOVA gaat zich inspannen om gemeenten en culturele instellingen mee te krijgen; voor de aanschaf van apparatuur worden subsidies aangevraagd bij fondsen als het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Vooral bij het laatste fonds kloppen de filmclubs regelmatig aan om steun voor hun lokale initiatieven. 'Dat wordt vaak ook gehonoreerd, daar zijn we buitengewoon blij mee. Landelijk lijkt het moeilijker te worden, daar worden de amateurkunsten op een laag pitje gezet. Hopelijk kan de onze Fondsenwervingscommissie - met daarin allerlei mensen uit het bedrijfsleven - nieuwe geldbronnen aanboren.'

Iedereen filmt

Bij een terugblik op de afgelopen tachtig jaar springt de toegenomen populariteit van het medium film het meest in het oog. In de jaren dertig was filmen een hobby voor heren met tijd en vooral geld. Een Kodak 16mm camera kost-

Jubileumfeest 2012

Het festivaljaar is vorig jaar in Hengelo geopend en werd op 10 en 11 november tijdens het Nationaal NOVA Filmfestival in Lelystad afgesloten. Ook daar is sprake van een nieuwe opzet. De formule is goed, vindt Tervoort; organisatorisch, technisch en qua jurering loopt het festival gesmeerd, en voor de deelnemers blijft het een spannende ervaring. 'Maar het mag wel wat meer gaan bruisen.' Er komt daarom een uitgebreidere randprogrammering, met trailers van alle vertoonde films, miniworkshops, presentatiemogelijkheden voor alle NOVA-regio's en een tentoonstelling van oude filmapparatuur. In de wandelgangen kun je in gesprek gaan met de makers van de getoonde films. Een wezenlijke verandering is de live jurering van alle films die kans maken op een prijs. 'Wat meer spektakel, zoals bij talentenjachten maar dan opbouwender, en gelardeerd met fragmenten uit de besproken film'.

te destijds ongeveer 215 gulden, wat in deze tijd overeenkomt met meer dan € 2.500. Ook was het handig om op zijn minst enige technische aanleg te hebben. Nu filmt bijna iedereen wel eens; op YouTube wemelt het van de huis-, tuin- en party-opnamen. 'De meeste jongeren zijn al tevreden als ze er 2000 of wie weet 20.000 hits halen. Daardoor is op YouTube pakweg 95% rommel, 4% is wel aardig en 1% is echt goed. Die ene procent is anders dan wat wij als NOVA-filmmakers gewend zijn, en die moet je ook met andere ogen beoordelen. Een vraag als 'waarom staat die camera scheef' is dan niet zo relevant. De makers ervan weten iets teweeg te brengen, er spreekt dynamiek en artistieke overtuiging uit hun films. Die talenten willen wij zien te bereiken. NOVA moet een platform worden waaraan je in elke fase van je filmische amateurloopbaan iets hebt. Een club voor iedereen

Tachtig jaar amateurfilm De vereniging

19 december 1931: oprichting Nederlandsche Smalfilm Liga (NSL)

12 februari 1949: NSL opgeheven en voortgezet als Nederlandse Organisatie Van Amateurfilmclubs (NOVA). Vanaf 1979 betekende deze afkorting Nederlandse Organisatie Van Amateurfilmers, en sinds 1985 staat ze voor Nederlandse Organisatie Van Audiovisuele Amateurs.

Filmtechnische veranderingen

1931: 16 mm film, zonder geluid, zwart-wit

ca. 1950: de kleurenfilm doet zijn intrede

1965: de Super8 camera komt in de handel

ca. 1970: lipsynchroon werken komt binnen het bereik van amateurfilmers

1985: de analoge Video8 camera verschijnt op de consumentenmarkt

1996: de komst van digitale videosystemen

2005: camera's met geheugenkaart, HD-kwaliteit, mobiele telefoons met camerafunctie en het ontstaan van YouTube als platform voor amateurvideo's

in Nederland die wil filmen: van eerste beginners tot zeer ambitieuze amateurfilmers, van jong tot oud.

Autonome duizendpoot

Een goed toegeruste en levendige website is daarvoor een absolute vereiste. Tervoort vindt de website van de Engelse IAC, (www.theiac.org.uk) een inspirerend voorbeeld. Daarop kun je van alles vinden, zoals online cursussen, forums, een toolbox, ervaringen van andere filmers, alles over filmfestivals en een marktplaats voor filmspullen. Die onderdelen komen wat Tervoort betreft ook op de NOVA-site te staan. Daarnaast denkt hij aan links naar een pool van amateurschrijvers, beeldend kunstenaars en amateurmusici. 'Als amateurfilmer ben je een autonome duizendpoot. Je vertolkt niet wat een ander bedacht heeft, je creëert iets vanuit een eigen idee en doet alles om dat idee te verwezenlijken. Je schrijft zelf het verhaal en draaiboek, je doet de casting, zoekt acteurs, decors of locaties en muziek uit, houdt je bezig met de belichting, monteert de beelden enzovoort. Filmmaken is een geweldige en veelomvattende ervaring, maar ook een hele klus. Dan is zo'n pool met andere amateurkunstenaars heel handig.' Is organiseren van online cursussen niet achterhaald, gezien het aanbod van dergelijke cursussen op internet? Tervoort meent van niet: ten eerste moet je goed zoeken om iets te vinden en in de tweede plaats is de kwaliteit daarvan vaak niet geweldig. De NOVA-site zal zowel basaal-technische als filminhoudelijke cursussen aanbieden, en ze zullen modulair van opbouw zijn. 'De eerste module is voor iedereen toegankelijk, maar wil je verder leren dan heb je een lidmaatschapskaart nodig. We willen de cursisten een podium bieden waar ze hun films kunnen uploaden en commentaar en advies kunnen krijgen van ervaren filmers. Dat zijn we al aan het voorbereiden.'

Meer marketing

Voor NOVA-leden komt er op de website een afgeschermd deel. Daar kunnen ze zich bijvoorbeeld met korting voor cursussen opgeven - filmmaker Frans

Bromet heeft al toegezegd daar aan mee te werken. Of wie weet doen camera-aanbieders er bij de aanschaf van een camera een deel van de cursus cadeau. 'Zo wordt duidelijker wat je als lid aan de NOVA hebt. Want veel filmclubleden beseffen dat helaas niet. Wij regelen voor de filmclubs gastsprekers en workshops, we nodigen grote internationale filmers uit voor regionale bijeenkomsten, we kopen de BUMA-rechten af voor het gebruik van muziek en leiden geaccordeerde juryleden op om tijdens festivals te jureren. Wat mij betreft gaan we meer doen aan marketing, zo'n nieuwe website komt daarbij goed van pas. Misschien gaan we er ook aan merchandising doen, zodat je er bijvoorbeeld jacks en T-shirts met het NOVA-logo kunt kopen.' Wat nieuwe media betreft: de NOVA zit al enige tijd op facebook (facebook.com/NOVAfilmvideo).

Het duurt nog even voor de nieuwe website gerealiseerd is, want de tijd dat de NOVA structurele subsidie kreeg is voorbij. In de zestiger jaren kwam er van het Rijk jaarlijks 97.000 gulden aan subsidie binnen, nu zijn er hooguit incidentele subsidies voor bijvoorbeeld het organiseren van een festival. Het vernieuwen van de website is dus een kwestie van vrijwilligerswerk. Niet alleen het inrichten ervan, maar ook het verzamelen en webklaar maken van alle in de NOVA aanwezige kennis is een omvangrijke klus. In de loop van 2014 moet de website nieuwe stijl in de lucht zijn.

Het gaat om een goed verhaal

Naast alle filmtechnische ontwikkelingen - die onder oudere filmers nog wel eens leidt tot nostalgische verhalen - zijn ook het bereik en de verspreiding van films veranderd. Kon je ooit je film alleen in de verduisterde huiskamer projecteren, met de komst van de video kwam de vertoning op het televisiescherm in zwang, en nu kun je via internet je film altijd en overal vertonen. De NOVA wil al deze podia gaan bestrijken, met zowel online wedstrijden als met reguliere voorstellingen op filmfestivals. Het wezen van film maken is volgens Tervoort echter onveranderd gebleven. 'Het gaat nog steeds om een goed verhaal of onderwerp, en om de vraag hoe je dat met je film overbrengt op het publiek. Tot nu toe letten tijdens festivals jury's met name op de strekking, structuur en vormgeving van een film - zaken als cameravoering, geluid, belichting, kadrering en montage. Onlangs hebben we een werkgroep in het leven geroepen die zich gaat buigen over aanscherping van die criteria. Er is een voorstel in de maak om originaliteit en impact er als criteria aan toe te voegen. Met impact bedoel ik 'wat roept de film bij je op?' Ik kan enorm geraakt worden door een film, ook als die niet op alle punten volmaakt is. Dat de kadrering niet helemaal klopt kan mij op zo'n moment echt niets schelen.